

Wijzigingen in de jaarrekeningen van vennootschappen vanaf het boekjaar 2016

De vorm, inhoud en neerlegging van de jaarrekeningen van vennootschappen wijzigt voor de boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2016. Deze wijzigingen zijn het concrete gevolg van de omzetting van Richtlijn 2013/34/EU, de "Jaarrekeningrichtlijn", in het Belgische recht. De wijzigingen hebben geen betrekking op de jaarrekeningen van verenigingen en stichtingen.

Achtergrond

Om de administratieve lasten op het vlak van financiële rapportering voor KMO's te verminderen, wijzigde de Belgische wetgever eind 2015, door omzetting van de Europese Jaarrekeningenrichtlijn de definitie van "kleine vennootschap", in het bijzonder wat de drempelwaarden en de berekeningswijze betreft. Ook werd een nieuwe subcategorie van microvennootschappen toegevoegd. Ten slotte werd de notie "kleine groep" vervangen door de notie "groep van beperkte omvang". Deze wijzigingen werden reeds eerder toegelicht (cf. [Eubelius Spotlights september 2015](#) en [Eubelius Spotlights maart 2016](#)).

Nieuwe modellen van jaarrekeningen voor vennootschappen voor boekjaren vanaf 2016

In het kader van deze hervorming werden de modellen van jaarrekeningen van vennootschappen herzien, zowel qua vorm, als qua inhoud (volledig, verkort en geconsolideerd). De wijzigingen betreffen enkel de standaardmodellen, en hebben dus geen gevolgen voor types van ondernemingen die hun jaarrekening moeten opstellen volgens een specifiek schema (zoals kredietinstellingen, beleggingsondernemingen, beheervenootschappen van ICB's en verzekeringsondernemingen).

Het **volledige model van de jaarrekening** omvat voortaan, in het laatste deel (na het jaarverslag, het verslag van de commissarissen en de sociale balans), het verslag van de betalingen aan overheden voorgeschreven door artikel 96/2 W.Venn. In de eigenlijke jaarrekening (bestaande uit de balans, de resultatenrekening, de resultaatverwerking en de toelichting) werden enkele rubrieken toegevoegd of weggelaten:

- In de balans zijn de "Oprichtingskosten" uit de vaste activa gehaald (VOL 3.1) en is een rubriek "Milieuverplichtingen" toegevoegd aan de uitsplitsing van de voorzieningen voor risico's en kosten (VOL 3.2).

- In de resultatenrekening zijn de rubrieken "Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten/kosten" en "Niet-recurrente financiële opbrengsten/kosten" toegevoegd (VOL 4), waarvan de gedetailleerde uitsplitsing is opgenomen in de toelichting (VOL 6.12). Er is ook een rubriek "Werknemers" toegevoegd aan de uitsplitsing van de uit te keren winst (VOL 5).
- In de toelichting is een rubriek "Edele metalen en kunstwerken" toegevoegd aan de uitsplitsing van rubriek 51 van de Geldbeleggingen (VOL 6.6). Verder wordt een tabel ter beschikking gesteld om op een gestructureerde wijze informatie te verstrekken over de aandeelhoudersstructuur (VOL 6.7.2) en over afgeleide financiële instrumenten die niet gewaardeerd zijn op basis van de reële waarde. Er wordt ook informatie toegevoegd over de aard en de financiële gevolgen van materiële gebeurtenissen die zich na balansdatum hebben voorgedaan (VOL 6.14) en over de aan- of verkoopverbintenissen die de vennootschap heeft als schrijver van call- en putopties (VOL 6.14). Tevens wordt een aparte rubriek toegevoegd over de betrekkingen met de geassocieerde ondernemingen (VOL 6.15).

In de **verkorte jaarrekening** werden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- In de balans zijn de "Oprichtingskosten" uit de vaste activa gehaald (VOL 3.1), zoals in het volledig schema. Bij de passiva is een uitsplitsing van de voorzieningen voor risico's en kosten toegevoegd (VKT 3.2).
- In de resultatenrekening en resultaatverwerking zijn rubrieken toegevoegd voor niet-recurrente bedrijfsopbrengsten en kosten, kapitaalsubsidies en interesten en niet-recurrente financiële opbrengsten en lasten (VKT 4). Zoals in het volledig schema is een rubriek "Werknemers" toegevoegd aan de uitsplitsing van de uit te keren winst (VKT 5).
- In de toelichting en in het laatste deel wordt de staat van het kapitaal beperkt tot informatie omtrent de eigen aandelen (VKT 6.2). De bijlage over de voorzieningen voor risico's en kosten wordt afgeschaft, gelet op hun toevoeging in de balans. De vervallen schulden ten aanzien van de fiscus en de RSZ worden verplaatst naar het laatste deel van het model (VKT 9).
- In het laatste deel moet informatie worden opgenomen met betrekking tot de deelnemingen, de structuur van het aandeelhouderschap en de vervallen schulden ten aanzien van de fiscus en de RSZ. Nieuw is dat het bedrag moet worden vermeld van de kapitaal- en interestsubsidies toegekend of aangerekend door de overheid (VKT 9). De resultatenrekening wordt beperkt tot twee rubrieken: het gemiddeld personeelsbestand (9087) en de geactiveerde interesten (6503) waarbij de uitsplitsing van de niet-recurrente opbrengsten en kosten wordt toegevoegd (VKT 6.4). Er wordt informatie toegevoegd over de aanvullende pensioenregimes ten voordele van de bestuurders en het personeel (VKT 6.5). De rubriek "Vorderingen op verbonden ondernemingen" wordt afgeschaft; de rubrieken over de waarborgen en verplichtingen hebben eveneens effect op zowel de verbonden, als op de geassocieerde ondernemingen (VKT 6.6). Ten slotte wordt een uitsplitsing toegevoegd van de transacties afgesloten buiten de normale marktvoorwaarden (VKT 6.6).

Er werd ook een nieuw **model voor microvennootschappen** toegevoegd dat gelijklopend is met het verkort model, maar iets minder gedetailleerd, omdat bepaalde informatieverplichtingen niet

op deze vennootschappen van toepassing zijn. De inhoud van de toelichting bij de jaarrekening is namelijk beperkt tot de staat van de vaste activa en de informatie over eigen aandelen, niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen, de relaties met de verbonden partijen en de waarderingsregels. Verder moeten microvennootschappen in het laatste deel bijkomend de door de overheid gewaarborgde schulden vermelden.

Deze nieuwe modellen zijn sinds juli 2016 gratis beschikbaar op de website van de balanscentrale van de Nationale Bank van België (www.balanscentrale.be) en moeten worden gebruikt voor de boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2016.

Nieuwe rekenkundige en logische controles

De aanpassing van de modellen leidt tot de wijziging van de rekenkundige en logische controles voor de bestaande modellen en de toevoeging van specifieke controles voor de modellen van de microvennootschappen. De nieuwe lijst van rekenkundige en logische controles, opgesteld door de Nationale Bank van België, werd na advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 15 juli 2016.

Neerlegging van de jaarrekeningen voor vennootschappen voor boekjaren vanaf 2016

Ten slotte wijzigen ook de modaliteiten en de tarieven voor neerlegging van de jaarrekeningen van vennootschappen voor de boekjaren die aanvangen vanaf 2016 (die moeten worden opgesteld volgens de nieuwe modellen).

Deze jaarrekeningen zullen vanaf 1 april 2017 kunnen worden opgemaakt en neergelegd in de vorm van een gestructureerd XBRL-bestand. Voor microvennootschappen zal deze elektronische vorm van neerlegging vanaf 1 april 2017 zelfs verplicht zijn. Daarvoor zal er eerst nog een update moeten gebeuren van de toepassingen Sofista en Filing op de website van de balanscentrale.

Nieuwe jaarrekeningen die reeds vóór 1 april 2017 zouden worden neergelegd bij de Nationale Bank (bijvoorbeeld voor boekjaren van minder dan één jaar die zijn gestart op of na 1 januari 2016), mogen nog steeds worden neergelegd in pdf-formaat (via het internet) of op papier (via de post). Met uitzondering van micro-vennootschappen, zullen vennootschappen hun jaarrekening ook na 1 april 2017 nog steeds op deze wijze kunnen neerleggen.

Voor de boekjaren vanaf 2016 zal de elektronische neerlegging van de jaarrekening in de vorm van een XBRL-bestand EUR 343,71 kosten voor een volledig model en EUR 80,65 voor een verkort model. Neerleggingen in pdf-formaat of op papier zijn wat duurder, behalve wanneer het een verbeterde neerlegging betreft. Alle tarieven voor neerlegging werden verlaagd, om rekening te houden met de afschaffing van de publicatie van de mededeling van neerlegging van de jaarrekening in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad (deze publicatie had geen zin meer

aangezien de jaarrekeningen voor iedereen beschikbaar zijn via de website van de Nationale Bank); deze bekendmakingskosten vallen dus weg vanaf 2016.

=====

Carl Clottens